

جلسه

۷۴

مذاکرات مجلس

شماره

چهارم

تاریخ تأسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه لیله یک شنبه ۲۱

اسفند ماه ۱۳۰۵

مطابق ۹ رمضان

۱۳۴۵

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود.

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

قیمه اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

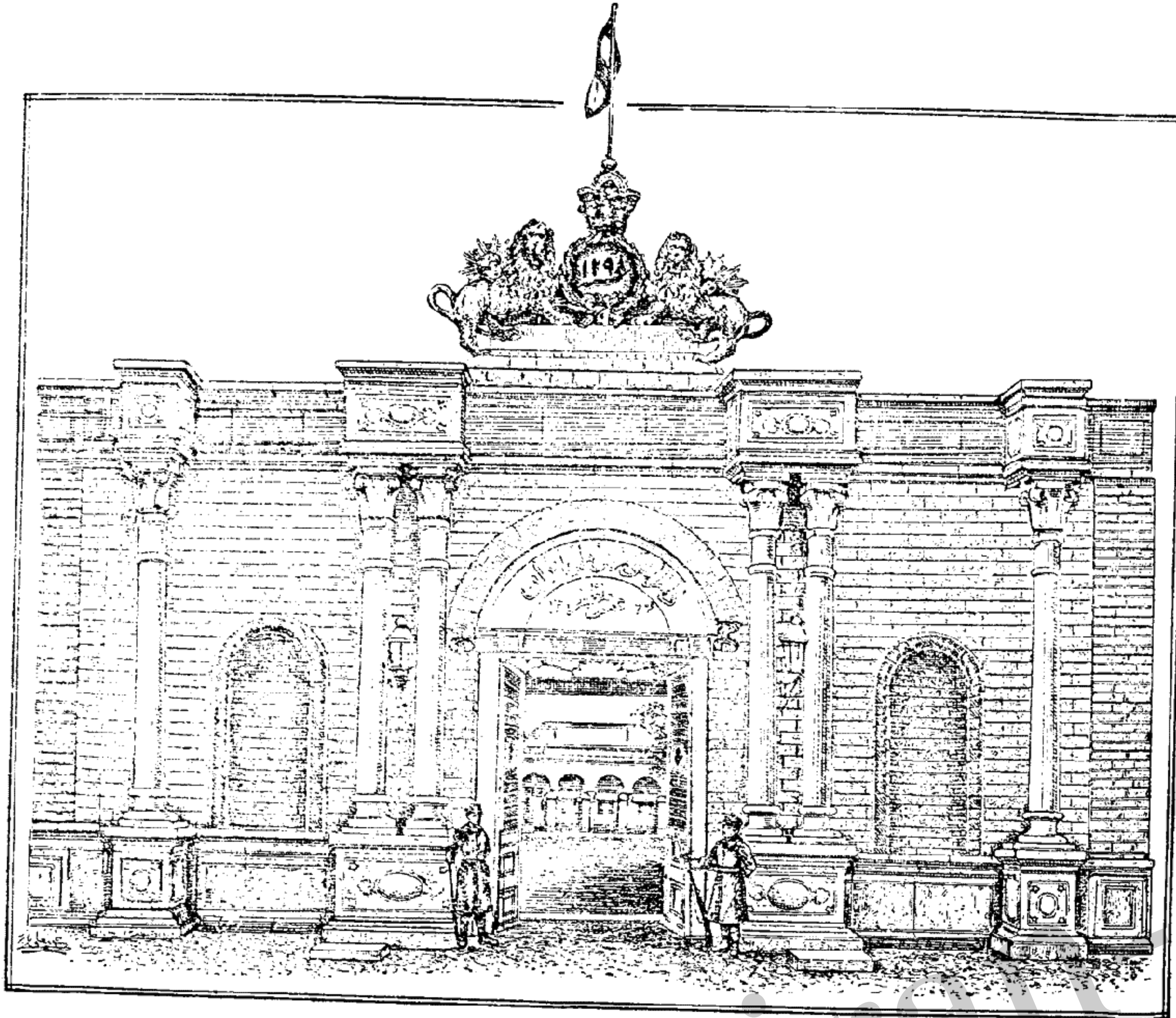
خارجه « دوازده تومان »

قیمه تک شماره

یک قران

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای یاسائی از آقای وزیر مالیه راجع به خبریکه بی سیم برلن نسبت بتحديد تریاک ایران اشاعه داده است وجواب آقای وزیر	۸۰۱	
۲	بقیه مذاکرات نسبت بخبر کمیسیون معارف راجع به لایحه تعلیمات عمومی (از ماده ۱ - ماده ۵)	۸۰۱	۸۱۶
۳	مذاکرات نسبت به خبر کمیسیون بودجه راجع به عیدی مستخدمین جزء و تصویب خبر مزبور	۸۰۸	۸۱۰
۴	قانون اجازه پرداخت عیدی مستخدمین جزء از محل صرفه جوئی بودجه پرسنلی وزارتخانه ها	۸۱۲	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۲۱ اسفندماه ۱۳۰۵ مطابق ۹ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۷۴

رئیس -- صورت مجلس اعتراضی دارد یاخیر ؟
(گفتند خیر)

(مجلس سه ساعت از شب گذشته بریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)

(صورت مجلس ليله پنجشنبه هجدهم اسفندماه را آقای آقاسید ابراهیم ضیاء قرائت نمودند)

رئیس -- صورت مجلس تصویب شد آقای یاسائی

باسائی - بنده میخواستم راجع بترتیبی که اخیراً واقع شده است سؤالی از آقای وزیر مالیه بکنم که از خارج شنیدم و در بی سیم برلن هم بوده است که مجمع اتفاق ملل تصویب کرده است که در ایران زراعت تریاک منع شود. این خیز فوق العاده در بنده اثر کرد و نتوانستم تحمل بکنم. خواستم سؤال بکنم که آیا دولت چنین اطلاعی را دارد و این خبری که رسیده است صحت دارد یا خیر؟ و نظریه راجع بایران داشته اند یا خیر؟ و نماینده ایران تا کنون بمجمع رسیده بانه؟

وزیر مالیه - قبل از افتتاح مجلس هم نماینده محترم اظهار کردند که همچو خبری رسیده است. آن خبر را بنده ندیدم از نمایندگان دولت هم تا امروز عصری همچو تلگرافی نرسیده است و تعجبی هم ندارد زیرا دو روز بیشتر نیست که مذاکرات شروع شده و در دوروز اول مطلب بهیچوجه بمقام تثبیت نمیرسد. چیزی که انتشار پیدا کرده است ندیده ام و نمیدانم چیست؟ ولی چیزی که بنظر بنده میرسد خبر منطقی و اصولی آن این است که خبر هرچه باشد البته نسبت بقضای داخلی يك مملکت هیچوقت در جامعه ملل يك تصمیمی اتخاذ نمیکند (نمایندگان صحیح است) اگر يك تصمیمات اتخاذ میکنند ممکن است در قضای بین المللی و تجارتی باشد ولی در یکقسمت زراعت آنها در داخله يك مملکتی این از آن قضایائی است که بدون رضای طرف و شرکت آن هیچگونه تصمیمی نمیشود اتخاذ کرد و در هر صورت مؤثر واقع نمیشود و چنانچه در موقعی که آقای بامداد از بنده سؤال کرده بودند بعرض رسانده حالا هم بعرض آقایان میرسانم که در دستور العمل کتبی و صریحی که بنمایندگان ایران دادیم در آن قید شده است که هیچ نوع تعهدی و قولی از طرف دولت ایران بدون اینکه صورت قانون پیدا کند و بتصویب مجلس برسد انجام پذیر نیست و اطلاع دارم که نماینده ما هم مطابق آن دستور رفتار کرده و خواهد کرد.

رئیس - اصلاحاتی که راجع بماده اول لایحه تعلیمات عمومی شده بود قرائت نشده است، قرائت میشود و رأی میگیریم. پیشنهاد آقای بیات و یکعده دیگر:

(بشرح ذیل خوانده شد)

اصلاح ماده اول را بشرح ذیل پیشنهاد مینماید:

ماده اول - بدولت اجازه داده میشود که در هذمه السنه ۱۳۰۵ مالیاتی را که بترتیب ذیل ذکر میشود علاوه بر بودجه سابق وزارت معارف برای تشکیل مدارس ابتدائی برای خواندن و نوشتن زبان فارسی و حساب بمتناسب مالیات شهرها و دهات و قصبات و ایلات در آن نفاذ بمصرف رساند

در ۱۳۰۵	۶۰۰,۰۰۰ تومان
در ۱۳۰۶	۱۶۰,۰۰۰
در ۱۳۰۷	۲۶۰,۰۰۰
در ۱۳۰۸	۳۶۰,۰۰۰
در ۱۳۰۹	۵۰۰,۰۰۰

ضیاء - باهضای آقای بیات و ۵ نفر دیگر
رئیس - آقای بیات

مرآتی قلیخان بیات - در جلسه قبل بنده نظریات خودم را راجع باین ماده عرض کردم حالا هم پیشنهادی از طرف آقایان نمایندگان محترم شده و باید بطور اختصار توضیح داده شود. لهذا آن قسمتی را که آقای وزیر معارف در جلسه قبل در جواب آن پیشنهاد سابق بنده اظهار فرمودند لازم است آن یکی دو قسمترا جوازش را عرض کنم: یکی اینکه اظهار فرمودند که اگر بخواهیم این وجه را اختصاص بدهات بدهیم این لایحه عملی نیست و بموقع اجراء و عمل گذارده نمیشود. اینجا بنده میخواستم خاطرشانرا متذکر بکنم که اساساً مالیاتهایی که وضع میشود بر دو قسم است یکی مالیاتهای مملکتی است که از برای کلیه مملکت است که در جزء بودجه کل مملکت میآید یکی دیگر مالیاتهایی است که برای يك مصرف معینی وضع میشود. این تبصره و این مالیات که وضع شده از آن

مالیاتی است که برای مصرف معینی وضع شده است و از طرف دولت هم این مالیات پیشنهاد شده بود. اگر خاطر آقایان متوجه باشد این پیشنهاد را بنده بطور تبصره در مجلس پنجم پیشنهاد کرده در مجلس هم که تصویب شد مخصوصاً از برای تخصیلات ابتدائی دهات تصویب کردند. حتی نظر بنده که پیشنهاد کرده در آن موقع باندازه محدود بقسمت دهات بود که نوشتیم عایدات هر دهی باید صرف معارف همین دو بشود و نظرها این بود که مصرف خودش برسد نه جزء بودجه مملکتی بیاید و بطور عموم بصرف کلیه مملکت برسد. ازین نقطه نظر چون نظر قانون گذار و نظر مجلس این بوده است که بایستی بصرف تعلیمات ابتدائی دهات برسد بعقیده بنده باید آن نظر را تعقیب کنیم و دیدن بهین مصرف برسد اما آن قسمتی را که فرمودند که اگر بخواهیم برای دهات معین کنیم معلم نداریم و عملی نیست آن را هم بعقیده بنده اگر اهمیت بفرمائید بطور سهولت ممکن است قسمت معلم را تهیه کرد و توسعه داد برای اینکه ما ازین تخصیلات نظرمان خواندن و نوشتن زبان فارسی و چهار عمل اصلی حساب است و بیشتر ازین نظری نداریم و این نظری است که در تمام دنیا شاید معمول باشد که تخصیلات ابتدائی مجانی عمومی بهمین اندازه باشد ازین نقطه نظر معلم برای این اندازه تحصیل بعقیده بنده خیلی زود میتوان تربیت کرد. بر فرض هم که موجود نباشد ممکن است در هر ولایت و محل يك نفر معلم از طهران بفرستند و يك عده را بطور مسابقه حاضر بکنند و در مدت یکسال و نیم يك تخصیلاتی که خوب از عهده انجام آنها بر آیند بآنها تدریس بکنند و آنها را بشغل معلمی این قسمت و ادارند این قسمت هم بعقیده بنده اشکال ندارد ازین نقطه نظر بنده معتقدم همان طوریکه نظر مجلس بوده این پول بصرف تخصیلات ابتدائی دهات و قراء برسد. و در جلسه قبل آقای وزیر معارف فرمودند يك قسمت هم شهرها و جنگلها و آبدنگها مالیات

میدهند من آنها را چطور میشود مختص بدهات کرد؟ اولاً در شهرها اگر توجه بفرمائید الان - بی هشتصد نهصد هزار تومان از بودجه کل مملکتی مختص بشهرهاست این دویست سیصد چهار صد هزار تومانی که از دهات گرفتند میشود بر فرض هم که سالی سی چهار هزار تومان آن را شهرها میدهند اگر بصرف دهات برسد چه میشود؟ حالا ازین نظر هم که بگذریم بنده برای اینکه موافقت کرده باشم با پیشنهاد وزارت معارف درین پیشنهادی که تهیه شده نوشتیم بمتناسب شهر و دهات که اگر در شهر هم يك قسمت مالیات میدهند آن قسمت بمتناسب مالیاتی که از آن محل گرفتند میشود مربوط بهین شهر باشد و آن قسمتی که مربوط بدهات است مختص بدهات باشد و در قسمت وجوهش هم که بنده مخالفت داشتم چون در ماده دو يك اصلاحی شده که نظریه بنده را تأمین میکند مطابق همین تقسیماتی که دولت پیشنهاد کرده بنده هم موافقت کرده

وزیر معارف - بنده با این پیشنهاد قایل در صورتی که يك اصلاحی بشود موافقم و آن اصلاح را هم عرض خودم کرد ولی برای اینکه خاطر آقایان محترم را متوجه بکنم چون میل دارند تعلیمات عمومی بدهات اختصاص بیاید يك اطلاعاتی را درین باب عرض میکنم که در نتیجه تصدیق بکنند که اگر بخواهند این فکر کاملاً عملی بشود يك مبلغ خیلی هنگفتی که شاید امروز کمتر بشود فرض را هم کرد لازم خواهیم داشت. يك صورتی از کلیه دهات ایران بنده بدست آورده ام. اگر چه این صورت از حیثی جامع نیست بری آنکه اسامی دهات خلاصه را اصلاً ندارد و این صد نیم هم متأسفانه شامل عوائد خلاصه نمیشود. گیلان هم در این جا ذکر نشده است ولی رو بهمرفته از عرق شروع میشود. عراق هزار و پانصد ده - استرآباد سیصد و بیست و پنج - آذربایجان شش هزار. بروجرد هزار. فارس و بنادر سه هزار. قم ششصد گلهایگان صد و نود

همدان هشتصد. اصفهان هزار و هفتصد. خراسان چهار صد. کاشان هشتصد. قزوین هزار و صد. خراسان شش هزار. خوزستان چهل و چهار. کردستان هشتصد این قسمتهای آریان است خاصه نیست. سرمانشاهان هزار و دویست. کرمان پنجصد و سیصد. ملایر سیصد و سی. مازندران چهار هزار و چهار صد. نهاوند صد و هشتاد و هشتصد. شاهرود سیصد. سمنان سیصد و چهار. ظهران هزار و هفتصد. یزد صد هزار و دویست جمع این صورت چهل و دو هزار و دویست و هفتصد صد میشود البته يك مقدار دیاری هم هست ولی در دست یابین را گرفتیم فرض میکنیم چهل هزار. مگر مقطوع باشد و دیگر درش تردیدی نیست. در این باب باشد در هر دهی يك کلاس باز بشود يك مدرسه يك کلاس حد اقل خرجی که بخواید بگیری در صورتیکه ممکنه آن ده اطفالش بخوانند استفاده میکنند از حیث مخارج آئینه. مخارج متفرقه. سوخت زمستان. گرایی خانه. يك معلم و يك مستخدم کتر از سی تومان نمیشود. چهل هزار ده در ماه هر دهی سی تومان جمعاً میشود يك میلیون و دویست هزار تومان در سال میشود چهارده میلیون و چهار صد هزار تومان غرض عرض مخالفت با فکر نبود. بنده منتهی آرزوی این است و البته منتهی آرزوی هراترانی است ولی مبنای هر عملی که بر روی اصول ریاضی و حساب نباشد مثل نقش بر آب است. بنده مقصود توجه خاطر آقایان است باین مسئله که باید فکر پول کرد تا اینکه ما موفق شویم این عملیات را در سر تاسر مملکت انشاء الله بر طبق مقصود بموقع عمل بگذاریم و پیشرفت بدهیم ولی با وضعیت فعلی که از تمام عوائد مملکت صدی چهار تخصیص بمعارف داده شده است (یعنی از بیست و پنج میلیون يك میلیون) ممکن نیست. حالا آمدیم این صد نیمی که میخواهیم تخصیص بدهیم شصت هزار تومان داریم برای امسال این را میخواهیم تخصیص بدهیم بچهل هزار ده

بهر دهی بازده قران میرسد. شصت هزار تومان اگر يك کرور هم باشد چنانچه در سال ۱۳۰۹ خواهد بود فرض میکنیم همین امسال است يك کرور تومان را که بچهل هزار ده تقسیم کنیم بهر ده دوازده تومان و نیم میرسد. ماهی يك تومان مقصود من مخالفت نبود. بر شیب هم که عرض کرده با پیشنهاد آقای سید با مخالفت نداشتم مقصودم این بود حالا که قانون توجه بین موضوع دارند باید فکر صحیحی کرد. روزی ما موفق خواهیم شد که تعلیمات عمومی را در سر تاسر مملکت اجرا کنیم که بیست و پنج میلیون در سال بود چه برای این کار داشته باشیم یعنی بقدر نامه عمومی بود فعلی عملیات خرج معارف بشود این است عرض بنده بنده حساب است. دو دوره چهار ساله. حالا وارد میشود به قسمت دیگر یعنی پیشنهاد جمعی از آقایان آن عبارتست که قید شده است «مدارس ابتدایی برای خواندن و نوشتن و حساب» بنده می خواهم نظر آقایان را جلب کنم بيك قانونی که دوره چهارم گذشت و آن این است که مجلس اختیار پروگرام را بشورای عالی معارف می دهد و البته وقتی که میخواهیم با این نظر تعمیم معارف بکنیم این يك امر مسلمی است که برای خواندن فارسی و حساب و نوشتن فارسی بیش از این باین زودی نخواهیم توانست معلم تهیه کنیم ولی این جا اگر بخوانند پروگرام را اختصاص بدهند بهمین مسئله این اولاً ناقض آن قانون است و ثانیاً اگر بخوانند در ماده راجع باصول فلاح اضافه کنند حق ندارند زیرا نوشته شده برای خواندن و نوشتن فارسی است بنا بر این بنده موافقت میکنم و خواهش هم میکنم آقایان موافقت بکنند این جمله که عرض کردم حذف شود و مقصود آقایان هم امیدوارم عملی شود زیرا بیش از این ما فعلاً نمیتوانیم عمل کنیم و اگر هم نخواهید يك مواد زیادی برای تحصیل دهات و قراء و قببات پیش بینی کنید اینقدرها پول نیست و نمی توانیم معلم تهیه کنیم و از طرفی هم آن قانون نقض نشده و وظیفه

شورای عالی معارف هم بجای خود باقی مانده است رئیس - آقای فیروز آبادی هم از امضاء کنندگان هستند؟

فیروز آبادی - خیر بنده امضا نکرده ام.

رئیس - آقای اقا سید یعقوب

اقا سید یعقوب - اولاً بيك موضوعی را می خواستم خدمت آقای وزیر معارف عرض کنم و تصور می کنم خودشان هم تصدیق بکنند که آن چیزی که ملت از دولت حق دارد بخواند و دولت باید برای او فراهم کند این است که مدارس ابتدایی سه کلاسه تهیه کنند یعنی چه؟ یعنی تمام افراد مملکت را دارای معارف بکنند معارف چیست؟ بعقیده بنده معارف (آرزو هم عرض کرده) شما که فرمودید باید کاری کنید که اساس معارف و تحصیلات طوری باشد که بعد از این حمله کردن با ادارات دولتی از بین رود اساس معارف این است که ایرانیها فارسی را بدانند و بنویسند یعنی بفراش آقای معارف حساب نان و گوشت را نگاه دارند و دیگر لازم نیست جبر و مقابله در مدرسه ابتدایی یاد بگیرند با مسائل ما فوق را یاد بگیرند آن تکلیف خودشان است. آن چیزی را که ملت از دولت می خواهد این است که آنها را عالم و آشنا بزبان فارسی و نوشتن فارسی و حساب خانه شان بکنند ولی بعد هم اگر خواست ادامه بدهد و برود در مدارس متوسطه (همین جوری که با آقای شیروانی در کمیسیون صحبت کردیم) باید مدارس متوسطه بخرج خودشان باشد آن چیزی را که دولت باید تهیه بکند همان مدارس ابتدایی است ولی مدارس متوسطه لازم نیست که بنده از دسترنج ولایات بیآورم و این جا سی تا مدرسه متوسطه تشکیل بدهند اما در تمام دهات و ابالات و ولایات يك مدرسه نباشد. همینطور که ملاحظه می فرمائید کسانی که می خواهند طب بخوانند از سرمایه خودشان میروند

طب می خوانند چون میخواهند بيك مقام عالی ترقی کنند آن چیزی که در گردن دولت است همان تعمیم معارف است و این فرمایشی که آقای ندین فرمودند و امروز آمدند حساب کردند که چهل هزار ده داریم و اینستکار نخواهد شد عرض می کنم اولاً خودشان اطلاع دارند که در مجلس دوره پنجم بيك تبصره از مجلس گذشت و در واقع بحسب اصول دیات و آخوندی که ما داریم این مسئله مثل وقف خاص است یعنی چه؟ یعنی این صدی نهم مختص است بمعارف و مدارس ابتدایی. وقف خاص یعنی بيك محل خاصی مثل وجوه انحصاری که ما تصویب کردیم و مختص راه آهن شد. مجلس هم اینرا مختص باین دانسته است حالا شما که قوه مجریه هستید گیر کرده اید؟ گمان نمیکنم شواهد گیر کنید. ما میگوییم آقا این ماده در دوره پنجم گذشته است یعنی این پول که حاصل شده از این محل مختص باین مسئله است. شما اگر در اینجا گیری دارید باین معنی که میگویید در اجرای این ماده محتاج بيك مقدماتی هستید بيك لواجی بیاورید ما نمیتوانیم اجازه بدهیم این پولی که راجع باین مصرف است در غیر این محل صرف شود این را هیچ مجلس نمی تواند رأی بدهد. چرا؟ برای اینکه دوره پنجم این را مختص باین محل کرد. میفرمائید حالا که میخواهیم تقسیم کنیم چه اندازه وجه ترتیب است. بنده گمان می کنم آن ماده ششم که خودتان پیشنهاد کرده اید رفع این را بکنند بواسطه اینکه شما در ماده شش پیشنهاد کرده اید که مثلاً اگر بيك پولی در يك دهی پیدا شد که نتوانستیم بيك مدرسه تشکیل بدهیم چهار تا ده که بهم نزدیک است معین میکنیم و بيك مدرسه تشکیل میدهم اما مسئله شورای عالی معارف که فرمودند من نمیدانم چطور حالا شورای عالی معارف بيك چیز غریبی واقع شده است. این همین شورای عالی معارف بود که ما گفتیم چه چیز است؟ اینکه کاری ندارد پس این مسئله که ما گفتیم مسئله خواندن و نوشتن و حساب کردن است در این ماده

پیشنهاد شده و پنجاه و سه نفر پیشنهاد کرده اند میفرمایند
 حتماً شما يك كاري كننيد كه اين حق از شوراي عالي معارف
 گرفته نشود. اين حق از شوراي عالي معارف گرفته
 نشده. شوراي عالي معارف ميداند كه ترتيب رأی دادن
 مجلس اين طور بوده بزرگوار با اين ترتيب مينويسد
 يعني مجلس ميگويد اين دستورالعمل مدارس ابتدائي
 است در دهت وريد بين ترتيب باشد و اين يك راهمائي
 و اطلاع دادن بآنها است نه اين است كه ما خواسته
 باشيم تكليف شوراي عالي معارف را از دستش بگيريم.
 ميگوئيم آقاي شوراي عالي معارف اين را در نظر داشته
 باش و آن چيزهائي كه در نظر شماست در آنجا لازم
 نيست و بدانيد كه نظر مجلس در اين قانوني كه الان اين
 وزير پیشنهاد کرده است اين است كه بايد مدرس
 ابتدائي سه كلاس باشد يعني خواندن و نوشتن فارسي باشد
 و اين هم گمان ميكند تقويت از شماست و محتاج نيست
 برود شوراي عالي معارف كه در تحت يك بيچ و خم
 هائي بيندازد كه در مقام عمل عقب بيفتد. اين بود عقايد
 بنده كه شرح دادم.

بهار (مخبر كميون معارف) - بنده تصور نميكند
 هيچ اختلافي بين نظر مجلس و وزير محترم معارف
 و پيشنهاد كنندگان محترم باشد زيرا همه در يك مسئله
 موافقت منتهي بيانات آقاي وزير معارف در جلسه
 گذشته خيلي صريح بود و داخل طرز عمل شدند و اسباب
 سوء تفاهم از براي بعضي از آقاها شد كه منجر باین
 مذاکرات گرديد در صورتي كه اگر بحقيقت امر مراجعه
 شود خاصه آقاهايي كه در امور اداري اطلاع دارند ميدانند
 هر تاسيس جديدي كه وسعت دامنه داشته باشد و تشكيلات
 مفصلي لازم داشته باشد مربوط است بعمل و تدريج ولي نظر
 يكي است و مقصود مابسط معارف است در تمام مملكت
 از محل معين و ماليات معين و بالاخره دير يا زود هم
 مقصود خواهيم رسيد اما اينكه اين پيشنهاد را بنده
 قبول نكردم بعقيده بنده اصلاحي لازم دارد كه آقاي

اين وجهي كه اعقيده شده خبلي كم و مختصر است از
 اين حدي كه در پيشنهاد ذكر شده است تجاوز نخواهد
 كرد و البته در بزرگام مدارس دهت و قصبهت فرانسه
 و عربي و رياضي با سائر علوم درس داده نخواهد شد
 براي اينكه اين مبلغ كفايت نخواهد كرد براي آن
 تعليمات كه آقاها از اين مسئله بگراي دارند. يك قسمت
 ديگر كه بايد در اين پيشنهاد اضافه شود اين است كه
 رقتي ميگويند (در شهرها و دهت و قصبهت) بنويسند
 (با مراعات ماده شش همين قانون) چون در ماده
 شش آقاها ملاحظه خواهند فرمود كه نوشته شده
 است اگر عايدات يك ده كفايت نكند براي معارف آن
 ده از يك ده ديگري كه عايداتش پيش از احتياجات
 معارف آنجا است صرف آن دهي كه عايداتش كم
 است و احتياجاتش زيادتر است ميشود و اين قسمت هم
 البته دست دولت را در سرعت جريان تشكيلات بزر
 خواهد كرد و دچار اشكال و زحمت نخواهد كرد. اين
 قسمت شرح بزرگام اگر برداشته شود و ماده شش هم
 در اين پيشنهاد مراعات شود بنده موافقت خواهم كرد.

رئيس - بالفعل با پيشنهاد موافق نيستيد؟
 مخبر - بآين اصلاح موافقم ولي فعلاً خير.
 رئيس - رأی گرفته ميشود.
 شيرواني - يك مرتبه ديگر قرائت شود.
 (مجدداً بشرح سابق خوانده شد)
 شيرواني - اجازه مي فرمائيد؟ ... آن عبارت
 حذف شود.

رئيس - آقاي بيات
 مرتضي قلي خان بيات - آن قسمتي كه راجع به بزرگام
 نوشته شده و آقاها مخبر و وزير معارف هم اظهار كردند
 گمان ميكند آقاها هم كه اعضا كردارند موافقت بكنند
 كه حذف شود.
 مخبر - درين صورت بنده قبول ميكند.

رئيس - قرائت ميشود ورأی ميگيريم.
 (شرح ذيل خوانده شد)
 ماده اول - بذوات اجازه داده ميشود كه زنده اسنه
 ۱۳۰۵ ميلغمي را كيه بترتيب ذيل ذكر ميشود علاوه
 بر بودجه سابق وزارت معارف براي تشكيل مدارس
 ابتدائي بد تناسب ماليات شهرها و دهات و قصبهت و
 ايالت در آن نقطه تصرف برسانند.
 در ۱۳۰۵ شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۶ صد و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۷ دويست و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۸ سيصد و شصت هزار تومان.
 در ۱۳۰۹ پانصد هزار تومان.
 رئيس - آقايي كه اين پيشنهاد را تصويب مي كنند
 قيام فرمايند.

(غلب قيام نمودند)
 رئيس - تصويب شد.
 شيرواني - ماده تصويب شد.
 (ماده دوم بشرح ذيل قرائت شد)
 ماده دوم - وجود مذكوره در ماده اول از بابيت
 صدي نيم عايدات املاك ايراني كه تخصيص بمعارف داده
 شده محسوب خواهد شد. در آخر سال ۱۳۰۹ چنانچه
 كليت عايدات صدي نيم سنوات مزبور از مبلغی كه
 پرداخت شده زيادتر باشد وزارت ماليه مازاد عايدات را
 نيز توسط وزارت معارف تصرف خواهد رسانيد.

رئيس - آقاي بيات
 مرتضي قلي خان بيات - چنانكه در ماده قبل هم
 عرض کرده اينجا در ماده دوم مينويسد: اگر چنانچه
 اضافه بر اين مبلغی كه معين شده در سال وصول شد
 در آخر سيصد و نه بمصرف برسانند نظر بهمين مذاکرات
 كه در مجلس شد و نظر باینكه ما اميدوار هستيم هر چه
 زودتر آن تخصيصات عمومي توسعه پيدا كند براي تا عين

این مقصود بعقیده بنده چهار سال يك وجهی اینجا معطل ماند و استفاده از او نشود علاوه بر اینکه باین مقصود ما ضرر میرساند اساساً گمان میکنم شایسته هم نباشد و برای اینکه ان قسمتی که بر شیب آقای وزیر معارف فرمودند که نمیتوانیم يك مخارجی را بکنیم در صورتیکه تخمین عایداتمان را درست در دست نداریم بنده پیشنهاد کردم که آخر هر سالی به بینندگان سال چه مبلغ عایدات وصول شده اضافه ان مبلغی را که پرداخته اند در سال بعد به وزارت معارف داده شود و باین مصرفی که در این قانون معین شده برسانند و پیشنهاد را هم جمعی از آقایان پیشنهاد کرده اند.

حائری زاده - بنده يك اخطاری راجع بماده اول داشتم.
رئیس - بفرمائید.

حائری زاده - راجع بماده اول پیشنهادات زیادی تقدیم مقام ریاست شده بود یکی از آن پیشنهادات این بود که آقای مخبر قبول کردند در این صورت لازم بود سایر پیشنهادات که وارد بر این پیشنهاد است تکلیفش معلوم شود و بعد بماده رأی گرفته شود این رأی که گرفته شد اگر راجع باصل ماده بود که آن پیشنهادات ازین رفت و مناسب نبود اگر راجع بقابل توجه بودنش بود که ورود در ماده دوم معنی ندارد
رئیس - چرا؟

حائری زاده - پیشنهادی را که آقای مخبر قبول کرد ماده دولت شد پیشنهادات دیگری که راجع بماده دولت است باید در اطرافش مذاکره بشود و بنده يك پیشنهادی کرده بودم که مربوط باین اصلاحی بود که آقایان هم پیشنهاد کرده بودند در این صورت هم باید بماده که دولت رأی داده بود رأی گرفته شود و هم باین ماده

رئیس - آقای مخبر قبول کنند چرا پیشنهاد دولت میشود؟

شیروانی - مجلس رأی داد.
وزیر معارف - نظر آقای بیات راجع بماده دوم این بود که در آخر هر سال اگر چنانچه از این مبلغ که در اینجا معین شده مازاد داشته باشند در سال بعد داده شود نه اینکه بماند برای چهار سال دیگر بنده اصولاً مخالفی ندارم البته هر قدر زیاد تر باشد و بتواند بدهند بهتر است باینرا بر این آن پیشنهاد خودشان را بفرمایند قبول می کنیم.

رئیس - آقای طاهری
دکتر طاهری - بنده موافقم
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
رئیس - پیشنهادها قرائت میشود
(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای بیات و جمعی از نمایندگان اصلاح ماده دوم را بشرح ذیل پیشنهاد مینماید:
ماده ۲ - وجوه مذکور در ماده اول از باب صدی نیم عایدات املاک اربانی که تخصیص بتحصیلات ابتدائی داده شده محسوب خواهد شد و در محاسبه هر سال چنانچه عواید صدی نیم از مبلغی که در ماده اول مذکور است تجاوز نماید بمبلغ سال بعد افزوده و در حدود این قانون بصرف خواهد رسانید.

مخبر - اینجا يك عبارتی در این پیشنهاد هست که مخالفت دارد با تبصره اصلی در تبصره ماده اول قانون ممیزی میگوید: (علاوه بر مالیات مأخوذه در فوق صدی نیم از عایدات کل برای معارف مأخوذ و عایدات هر دهی صرف معارف همان ده خواهد شد) دیگر اسمی از ابتدائی و غیر ابتدائی ندارد و در اینجا اشاره بآن تبصره نشده و باید یا عین تبصره نوشته شود یا مفهوم آن را اجلاً این قضیه (ابتدائی) را بنده عقیده ام این است در جای دیگر این قانون ذکر کنیم و در اینجا چون حواله شده است بصد نیم مالیات املاک اربانی

باید عیناً همان نوشته شود این را اگر اصلاح کنند بهتر است ...
وزیر معارف - اشکالی ندارد
مخبر - خیلی خوب اگر اختلافی نیست بنده موافقم
وزیر معارف - چون مبنای این لایحه ماده اول است ضرری ندارد. همانطور که پیشنهاد شده است موافقت شود.

مخبر - بنده هم موافق هستم قبول میکنم
رئیس - پیشنهاد آقای افسر ...
افسر - مقصود بنده تأمین شد.
رئیس - رأی گرفته میشود بماده دوم به ترتیبی که قرائت شد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم میماند برای بعد از تنفس.
(در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و بفاصله نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت میشود
(بترتیب ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میشود ماده واحده راجع بعیدی مستخدمین جزء بعد از تنفس در درجه اول جزء دستور شود - یاسائی - اعتبار - شیروانی - دادگر - دکتر سنگ

رئیس - آقای رفیع
حاج آقارضا رفیع - موافقم
رئیس - مخالفی ندارد؟ آقای کازرونی.
کازرونی - موافقم
رئیس - آقای اعتبار
اعتبار - موافقم
(خبر کمیسیون بودجه بشرح ذیل خوانده شد)
ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از

محل صرفه جوئی بودجه پرسنلی وزارتخانه ها در عید نوروز مبلغی بعنوان عیدی مستخدمین جزء (سربائی) پرداخت نماید. میزان این عیدی برای آن عده از مستخدمین جزء (اعم از مرکز و ولایات) که سال را تمام در سر خدمت بوده اند معادل یکماه حقوق و برای سایرین به نسبت عده ماههائی خواهد بود که در سر خدمت حاضر بوده اند.

رئیس - آقای عدل
عدل - موافقم.
رئیس - آقای فیروز آبادی.

فیروز آبادی - بنده چقدر متأسفم که در این امورات باید مخالف باشم زیرا اسباب شرمندگی خودم میشود بهلوی مستخدمین ولی از آنجائیکه می بینم مملکت فقیر است و ماها هم فقیر و پریشان هستیم و حتی بعضیها را می بینم که مخصوصاً امسال زن و بچه شان میگویند که چون عید مصادف شده است با قتل از این جهت عید نیست و امسال مردم اینطور زن و بچه شان را ریشخند میکنند حالا ما آمده ایم برای مستخدمین جزء عیدی تصویب میکنیم آنهم باین فقر مملکت و کمی بودجه اولاً بنده میخوانم بدانم که این قانونی است یا غیر قانونی؟ اگر قانونی است که تصویب مجلس را نمیخواهد و اگر غیر قانونی است چرا؟ این چه خرجهایی است که هر روزه پیشنهاد میشود؟ عدلیه می آید با صد هزار تومان پیشنهاد خرج جدید خواهد کرد و وزارتخانه دیگر هم همینطور پیشنهاد خرج خواهد کرد و شاید وکلاء مجلس هم صلاح بدانند حقوقشان را سیصد تومان بکنند آنهم يك خرج خواهد شد و همچنین سایر خرجها آنوقت این پول ها را از کجا میخواهند بگیرند؟ از کی بگیرند ادارات هم همه روزه اضافه حقوق خواهند داشت. اینها را از کجا خیال دارند بگیرند؟ مردم که پول می دهند به دولت برای اصلاحات مملکتشان است. جهة قوه نظامشان میدهند

برای این نمیدهند که يك عده جمع کنند و بین خودشان تقسیم کنند باین نظر ها بنده مخالف با تمام این قبیل پیشنهادات هستم .

شیروان (مخبر کمیسیون بودجه) - عرض کنم نماینده محترم البته از نقطه نظر صرفه جوئی همیشه اظهاراتی میفرمایند و صحیح هم هست لیکن در این مورد بخصوص در مقابل این خرج يك تحمیلی باهالی مملکت نخواهد شد یعنی مالیاتی در مقابل این خرج بجائی که میشود وضع نمیکندیم از همین پولهایی که همین ترتیبی که میفرمائید وصول میشود (و در نتیجه مخالفت حضرات مالی و رد شدن این لایحه هم رفع آن نخواهد شد) داده میشود و این مورد يك مورد بخصوصی است که مستحق و يك اشخاصی که تمام سال را سر پا توی وزارتخانه ها کار میکنند و جواب کاغذ ها و مراسلاتی که آقایان نمایندگان مینویسند و باید جواب بیآورند و تحویل بدهند و بالاخره در سر خدمت عمر خودشان را تلف میکنند و در ماه نه تومان و هشت تومان میگیرند و با آن فقرائی که میفرمائید زندگانی میکنند داده میشود - اینها همان فقرائی هستند که حضرتعالی سنگشان را بسینه میزنید و آنقسمتهائی که حضرتعالی میفرمائید صحیح است ولی موردش اینجا نیست - البته صحیح است که حضرتعالی باید برای فقراء مملکت اقداماتی بکنید و حرفهایی بزنید ولی جایش همه جا نیست - آقایان را باید يك طرح قانونی بنویسید و این مالیاتهای ظالمانه را لغو کنید و يك ناسیسانی و يك کارهایی برای مردم پیدا کنید مثل احداث کارخانجات و ایجاد راه آهن و غیره که در نتیجه مردم بکار بیفتند و در مملکت پول پیدا شود و دخل مملکت زیاد شود از خرج کم کردن يك مملکتی آباد نمیشود و بالاخره برای مملکت باید دغدغه و عایدی و ثروت پیدا کرد اشخاص هم همینطور باید دخل خودشان را زیاد کنند نه اینکه از خرج بکاهند - این نظر بنده است و بعقیده بنده آقای خوب است در این قبیل امور مطالعه بفرمایند و برای اصلاح

مملکت يك راههای بهتری پیدا کنند جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است رئیس - پیشنهادهای قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - پیشنهاد میکنم عوض کلمه در عید نوروز نوشته شود در اول فروردین ۱۳۰۶ . مستخدمین الی آخر

رئیس - آقای آقا سید یعقوب آقا سید یعقوب - بنده نظرم این بود که آن نظریه آقای فیروز آبادی هم رعایت شده باشد چون ایام عید مصادف است با ایام احیاء و شهادت حضرت امیرالمؤمنین علیهالسلام و اساساً امسال عید گرفته نمیشود لهذا پیشنهاد کردم که بجای عید اول فروردین نوشته شود مقصود این بود حالا هر طور آقایان میفرمایند بنده بنظر خودشان است

رئیس - آقای مخبر مخبر - بسته برآی مجلس است رئیس - لازم برآی گرفتن نیست . پیشنهاد آقای دولتشاهی .

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم از ماده واحده قسمت (برای سائین) بعد حذف شود .

رئیس - آقای دولتشاهی

دولتشاهی - نظر بنده از این پیشنهاد این بود - چون در عمل دیده شده که مستخدمین جزء بدون دلیل غیبت نمیکند مگر اوقاتی که مریض شدند یا بيك علتی نتوانند حاضر شوند - در هر حال خیلی کم دیده شده که غیبت کنند پس دلیلی ندارد که آن يك ماهی که همه داده میشود برای آن مدتی که نبوده اند بانها داده نشود - قرضا اگر يك ماه هم غیبت داشته باشند ممکن است بر حسب اجازت یا مرخصی باشد

و با این عبارتی که در اینجا نوشته شده مثل این است که اگر قرضا يك ماه غیبت داشته اند يك دوازدهم از عیدی آنها کم میشود در حالی که مطابق قانون مرخصی داشته اند و علت های دیگری هم آنها را هیچوقت غایب نمیکند از این جهت بنده این پیشنهاد را کردم که همه بيك ترتیب داده شود و این قسمت برداشته شود مخبر - منظور از این جمله این نکته است که آقایان فرمودند نیست - منظور این است که اگر مثلا بيك مستخدمی سه ماه قبل استخدام شد نسبت بمدت استخدامش عیدی باو داده میشود و الا مقصود غیبت نیست و لا همانطور که فرمودند غیبت قطعاً بموجب بيك علتی است یا مرخصی است یا چیز دیگر و در هر حال موضوع علیحده است دولتشاهی - اگر نظر این است که فرمودند مقصود بنده نامین میشود

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده با اوراق آقایانیکه تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد (اخذ آراء بعمل آمده هشتاد و نهم ورقه سفید تعداد شد) صورت اسامی موافقین و مخالفین

- اسامی موافقین آقایان: زبور تیمور - کی استوان - محمود رضا - دادگر - دشتی - امیر حسینخان ایلخانی - آوانس خان مساعد - غلامحسین میرزا مسعود - فرمند میرزا عیدالحسین - میرزا حسن آیه الله زاده - میرزا سیدعلی - خطیبی - اعتبار - میرزا هشتم آشتیانی - بهبهانی میرزا سید مهدی معتمد - بهار - معظمی - شیروانی - بدر حاج شیخ عبدالرحمن صالحی - میرزا ابراهیم آشتیانی - نظامی - دکتر سنک - حاج میرزا مرتضی - ثقة الاسلامی - طباطبائی دیبا - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر - سلطان محمد خان عامری - دیوان بیگی - زوار - میرزا محمدعلی خان نظام مافی - عباس میرزا فرمانفرمائی - مخبر فرهمند آقا علی زارع - ذوالقدر - حقنویس - آقا سید کاظم زردی - ملک مدنی - دولتشاهی - اسفندیاری - مرتضی

- قلیخان بیات - آقا سید حسین آقا باب - جلالی - جمشیدی - یاسائی - خواجوی - عصر انقلاب - افسر بامداد - بحی خان زنگنه - پالیزی - جوانشیر - بنی سلیمان مفتی - میرزا حسین خان وزیری - ساکینیان - طباطبائی وکیل - میرزا حسن خان ابراهیمی - عدل - اسکندر خان مقدم - زعیم - دکتر طاهری - نجومی - افشار فهیمی - جهانشاهی - ضیاء - شریعت زاده - سدلله خان عامری - ملک آرائی - نوبخت - دکتر رفیع خان امین - میر ممتاز - فرشی - حائری زاده - اسکندری - دکتر مصدق - عراقی -

رئیس - عده حاضر اود و دو ... اکثریت هشتاد رأی تصویب شد . ماده سوم لایحه تعلیمات عمومی مطرح است

(ماده مزبور بترتیب ذیل خوانده شد)

ماده سوم - مادامی که صدی نیم معارفی به تمام محیطه وصول در نیامده وزارت مالیه مجاز است از بیت صرفه جوئیهای بودجه مملکتی هر سال مبالغ مذکوره در ماده اول را تهیه نماید و بعد از بابت صدی نیم ماخوذ دارد

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - موافقم

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - موافقم

بعضی از نمایندگان - مخالفی ندارد

رئیس - رأی گرفته میشود بماده سوم آقایانیکه تصویب میکنند قیام بفرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده چهارم قرائت میشود

(بترتیب ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - هرگاه در ترتیب مالیات ارباب و

دواب مصوب ۲۰ دی ماه ۱۳۰۴ تغییر یافته حاصل شود همیشه معادل يك هفتم هر مالیاتی که بجای مالیات مذکور وضع گردد مختص تعلیمات ابتدائی مملکت خواهد بود که بر طبق مواد مندرجه در این قانون بمصرف خواهد رسید.

رئیس - آقای کازرون

کازرون - موافقم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - عرضی ندارم

رئیس - آقای رفیع

خاج آقا رضا (رفیع) - بنده میخواستم عرض کنم که شاید مایک روزی مالیات زیادتری از آنها توقع کنیم پس اینکه مقید کنیم حالا که حتماً باید هفتم باشد لزومی ندارد و اجباری نداریم که این قید و الزام را بکنیم شاید مایک مالیاتی وضع کردیم و خواستیم يك چهارم باشد. چرا از حالا مقید کنیم؟ بنده از این حیث مخالفم.

مخبر - این قسمت برای این ذکر شده است که اگر احياناً در این مالیات تغییراتی پیدا شد اصل این تصمیم که راجع به صدی نیم است بحال خودش باقی باشد. و دیگر ما مجبور نباشیم که این صدی نیم را تجدید کنیم. و این يك هفتم يك حد معینی است و همان صدی نیم مصوبه دیماه است که مجلس تصویب کرده و منحصر خواهد بود بمعارف. چون ممکن است این مالیات تغییر پیدا کند ولی آن صدی هفت بجای خودش باقی خواهد بود. این ماده در واقع آن تصویب و تصمیم سابق را محکم میکند بطوریکه هر روزه محتاج به تغییر و کم و زیاد کردن آن نخواهیم بود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای عراقی مخالفید؟

عراقی - خیر بنده موافقم.

رئیس - پیشنهاد آقای یاسائی قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده اصلاح ماده چهارم را به نحو ذیل پیشنهاد می کنم:

ماده چهارم - هرگاه در ترتیب مالیات اربانی و دواب مصوب بیستم دیماه ۱۳۰۴ تغییری حاصل شود همیشه مبلغی که مختص تعلیمات ابتدائی مملکت است کمتر از يك هفتم هر مالیاتی که بجای مالیات مذکور وضع گردد نخواهد بود و باید بر طبق مواد مندرجه در این قانون بمصرف برسد.

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - همانطوریکه آقای رفیع فرمودند ما مجبور نیستیم در اینجا قید کنیم که اگر قانون مالیات املاک اربانی تغییر کرد حتماً معادل این يك هفتم بمعارف تخصیص داده شود ممکن است رأی داده شود که بیشتر از يك هفتم بمعارف داده شود باین ملاحظه بنده در اینجا قید کردم بر فرض اینکه این مالیات تغییر داده شود آن مالیات جدیدیکه وضع میشود کمتر از يك هفتم آن بمعارف تخصیص داده نشود ممکن است بیشتر داده شود بنا بر این عبارت (حتماً يك هفتم باشد) بنظر بنده لزومی ندارد. مقصود این است که کمتر از يك هفتم نباشد ولی بیشتر ممکن است باشد مثلاً ممکن است يك پنجم بمعارف تخصیص داده شود دیگر بسته برآی مجلس است و بعقیده بنده این قید اینجا لازم نیست.

مخبر - بنده موافقم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده چهارم باین اصلاح

آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود

(بمضمون ذیل خوانده شد)

ماده پنجم - مصارف اولیه مدارس ابتدائی مذکور از قبیل ساختمان و خرید عمارت و اثاثیه و کتب ابتدائی و حقوق و مخارج مفتشی که وزارت معارف برای تفتیش مدارس مزبور اعزام میکند و حقوق و خرج سفر معاین از مبالغ منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد.

رئیس - آقای بامداد.

بامداد - مقصود از تبصره که در قانون بیستم دیماه مجلس تصویب کرده يك مقصودی است که بنظر بنده خیلی روشن است و آن با سواد کردن بی سوادها است خصوصاً آن اشخاصی که با سواد بودنشان نفع است برای اینکه بتوانند همقدم شوند با شهرها. همانطوریکه از آن تبصره معلوم میشود و آقایان هم تصدیق میکنند مقصود مجلس با سواد کردن دهاتی بوده. ولی این ماده يك تشریفات قائل شده که با این وجه کم همانطوریکه که آقای وزیر معارف فرمودند نمی توان تشریفات را انجام داد و اگر بخواهند این تشریفات را انجام دهند مقصود حاصل نمیشود. این مصارفی که در اینجا نوشته شده از قبیل ساختمان و خرید عمارت و غیره، مدرسه ابتدائی اینها را میخواهد چه کند؟ هیچ لزومی ندارد.

بعضی از نمایندگان - چرا لزومی ندارد.

بامداد - اجازه فرمائید حالا عرض میکنم. اولاً

با این ترتیب شما در تمام دهات که مدرسه تاسیس نمی کنید بلکه بهره ده یکمدرسه میدهید و در میان این چند ده قطعاً یکقریه و ده بزرگ یافت میشود که در آنجا یکمکان مناسبی برای این مدرسه پیدا شود.

شما مدرسه را درقریه یا يك ده بزرگی تاسیس می کنید که سایر دهات هم در دسترس او واقع شوند و در این ده حتی در دهات کوچک هم يك مراکز عمومی از قبیل تکیه و مسجد خانهای بزرگی که برای واردین و مضیف

اختصاص داده اند یافت میشود که مناسب برای اینکار باشد. شما وقتیکه بخواهید مدرسه تاسیس کنید خود اشخاص مجلس را بشما خواهند داد. مگر در کدخدای دهات و اهالی محل بوزارت معارف اظهار کرده اند که شما فقط يك معلم بیا بدهید باقیش به عهده خودمان، و در وزارت معارف از این قبیل راپورتهای زیاد است و از این مراجعات زیاد شده باین معنی که خودشان حاضر شده اند که اثاثیه و مجلس را بدهند و فقط معلم بعهده وزارت معارف باشد حتی خود بنده این کار را کردم و در دو سه محل که بودجه کافی نبود بدبختها آمدند و بین خودشان پول سر شکن کردند و خودشان حقوق معلم را دادند لهذا بنده عقیده ام این است. این هائی که در این ماده نوشته شده جزو تشریفات است. و باید ماده حذف شود. فقط بایده متن مقصود پرداخته شود شما هر جا را که میخواهید میتوانید يك جای عمومی را درقره و دهات بگیریید و آنجا را مدرسه کنید. شما خیلی که میخواهید تفضل کنید چند سال یکمرتبه اندود آن بنا را بکنید کافی است. دیگر نخواهید مدرسه بسازید و با محل و عمارت مخصوص برای این کار بخرید. بنده هم معتقدم که مدرسه محل مخصوص میخواهد و ترتیب کلاسها هم باید از نقطه نظر صحیح و سایر شروط باشد جای دفتر داشته باشد. کتابخانه و لابراتوار داشته باشد. البته تمام اینها لازم است ولی نه برای مدارس ابتدائی دو کلاسه و سه کلاسه. برای مدارس ابتدائی دو کلاسه و سه کلاسه دیگر ساختن مدرسه لازم نیست. خریدن عمارت هیچ لازم نیست. در هر دهی یکجایهای عمومی هست که از خدا میخواهند بشما واگذار کنند برای اینکه در آنجا مدرسه درست کنید حقوق مفتشین را هم بطوریکه در اینجا نوشته شده بنده لازم نمیدانم. زیرا وزارت معارف در هر حال يك مفتشینی دارد که با آنها حقوق میدهد و از بودجه کل مملکتی حقوق میگیرند همانها را بولایات بفرستند و

مأمور این کار کنند. همینطور که نگر خودش رسیدگی میکند در عرض راه هم بهر دهی که میرسد و در آنجا مدرسه است در طول راه همه جا رسیدگی کند و راپرت بدهد مقصود این است طوری نشود که با این پول باین کمی که مخصوص تاسیس مدارس میکند مبلغی صرف مخارج مفتش شود. هیچ از روی ندارد. اگر بنا شود شما از روی این ماده تشکیلات بدهید تمام پول صرف تشریفات خواهد شد. و خیلی کم از این مبلغ برای تأمین مقصود صرف خواهد شد. اما خرج سفر معاین. بنده هیچ قائل نیستم که این خرج لازم باشد برای اینکه در هر جا که مدرسه تاسیس میکنند ناچار در محل يك معاین ابتدائی خواهد بود. میتواند خواندن و نوشتن و در این حدودی که معین شده تعلیم بدهند و الا لازم می آید که صد نفر یا دویست نفر معلم از مرکز فرستند و مبالغی خرج سفر بان ها بدهند و تمام پول را خرج تشریفات این ماده بکنند. مثلاً از این جا اگر بنا شود معلم به بلوچستان فرستند و هر فرسخی یکتومان یا هشت قران خرج سفر باو بدهند قسمت اعظم این پول صرف همینکار خواهد شد.

معلمی که فارسی بداند بتواند از عهده این کار برآید در خود محل هم پیدا میشود مثلاً در هر جا که مدرسه تاسیس گردید همان طلبه ها هستند و این اندازه هم معلومات دارند که بتوانند در حدود خواندن و نوشتن تعلیم بدهند. پس از روی ندارد که از مرکز معلم یا خرج سفر فرستاده شود. و به عقیده بنده این ماده جزء تشریفات است که جز خرج تراشیدن و دور کردن ما را از متن مقصود که همان باسواد کردن دهاتیها باشد فائده دیگری ندارد. این است که بنده با این ماده و باین ترتیباتی که در اینجا منظور شده مخالفم.

مخبر - به عقیده بنده اگر بنا باشد در لوائح قانونی همیشه مجلس از نظر بد بینی بآنها نگاه نکند هیچ

قانونی نمی گذرد. در تمام قوانین میشود احتمالات سوء داد. ما باید به بنیم متن ماده از نقطه نظر عقلائی واداری و طریق پیش بردن مقصود صحیح است یا صحیح نیست اگر متن مسئله صحیح بود دیگر این اشکالات مورد ندارد و مسئله شیرینی ده و سرراشکم خواهد شد و اصلاً بآن مقصودی که نطق محترم فرمودند نزدیک نخواهیم شد. میفرمایند بروند در دهات توی تکیه ها و سر حمام ها مدرسه تاسیس کنند. (خنده نمایندگان) تصدیق میفرمائید که با این ترتیب مدرسه دائر نمیشود و چنین جائی مدرسه اطلاق نمیشود حتی مکتب خانهای قدیم هم هیچوقت در معابر عمومی و در رهگذرها تشکیل نمی شدند. در مملکت بر طبق اصول جدید باید مدرسه تشکیل و تاسیس شود. مراعات حفظ الصحه باید بشود محل مدرسه باید جائی باشد که مورد تراحم عمومی و رفت و آمد عمومی نباشد مثلاً در تکیه و مسجد که متصل روضه میخوانند مردم آمد و رفت میکنند و دعا و نماز میخوانند تصدیق میفرمائید در چنین جائی نمیشود مدرسه دائر کرد و شاگرد در يك چنین جائی تربیت نمیشود. اما اینکه فرمودند این قسمت ها باید حذف شود ساختمان و خرید عمارت نباید در این ماده باشد. این فرمایشات همانطور که عرض کرده مربوط بجنبه بدینی و سوء ظن و سوء تفسیر از قانون است در اینجا گفته میشود که در تمام دهات و قصبات یک عمارت سه طبقه خواهند ساخت یا پارکهای برای این کار خواهند خرید. نه. همچو نیست. این پیش بینی که در این ماده شده برای این است که اگر فرضاً در يك دهی يك جای ارزانی برای اجاره نبود یا در يك محلی جائی مطابق اصول حفظ الصحه نبود که در آنجا مدرسه تاسیس کنند وزارت معارف دستش باز باشد که بتواند در صورت لزوم اگر نقطه را مناسب دید بخرد یا جائی مطابق اصول صحی بسازد. بدیهی است که خود دولت و وزارت معارف تمام این ملاحظاتی را که نماینده محترم فرمودند مراعات و ملاحظه خواهد کرد

اینکه در اینجا نوشته شده از لحاظ پیش بینی است که همانطور که گفته شد در يك نقطه مجبور نشوند بروند در مسجد و در تکیه درس بدهند والا بدیهی است که تمام این پول را صرف خرید عمارت و ساختن اینبه نخواهند کرد مقصود این است که اگر جای آماده نبود که بقول بعضی از آقایان کدخدا تقدیم وزارت معارف کنند دولت و وزارت معارف بتواند يك جائی را بسازد یا اجاره کنند آن صرفه جوئیها که اشاره گردید ملاحظه می شود و این عبارت هم بلاخره لازم است در اینجا باشد. راجع بمفتشین که فرمودید باین تشکیلات باین بزرگی و باین وسعت که شما میخواهید در تمام قراء و قصبات و دهات بدهید و در همه جا مدارس دو کلاسه و سه کلاسه دائر کنید اینکار قطعاً يك دائره تفتیش لازم دارد و یکی از اصول صحت و انظم هر اداره مسئله تفتیش و اجری تفتیش است. اگر قائل شوید که از بودجه سابق وزارت معارف مفتشین رسیدگی کنند آنوقت بآن قسمت صدمه خواهد زد. زیرا این مفتشینی که حالا هستند محتاج لیه همین قسمت های موجوده یعنی تعلیمات ابتدائی و متوسطه و غیره که موجود است هستند در هر حال وزارت معارف باید يك مفتشینی برای اینکار اعزام ندارد و اگر بگوئیم که همین مفتشین فعلی اینکار را بکنند این عملی نیست زیرا این مفتشین فعلی بفرخور تشکیلات فعلی را کنونی استفاده شده اند و مفتشینی که باید بفرخور تشکیلات منظور در اینجا استفاده شوند قطعاً عددها را باید خیلی زیادتر باشد و اگر میفرمائید از همب بودجه سابق وزارت معارف برداشته شود بآن قسمت ضرر و صدمه میخورد چه فرق میکنند؟ از آن قسمت کاسته میشود. پس لازم است که این قسمتهای لازم را در همین بودجه منظور و تهیه کنیم و این مخارج لازم را در خود همین محل نادیده کنیم. و اعزام مفتش هم يك امر غیر لازمی نیست که بخواهیم نکنیم و صرفه جوئی کنیم. یا باید بگوئیم مفتش لازم ندارد. یا اگر قائل بشویم که لازم دارد باید بفرخور تشکیلات ابتدائی يك عده مفتشینی

فرستاده شوند و خرج سفر میخواهند و باید بآنها داده شود و کسی هم بجائی نمی رود و همچنین راجع بقسمت خرج سفر معاین در اینجا نمی گوید که معاین حکماً از مرکز فرستاده خواهند شد ما با شما موافقیم همه آقایان هم موافقت کرده اگر يك ابائی معلم از خودش داشته باشد و در يك نقطه معلم مناسب پیدا شود و را استفاده کنند یعنی تا جائیکه ممکن است معلم محلی استخدام شود.

زیرا معمولاً معاین محلی خیلی ارزان تر تمام خواهند شد و کمتر حقوق دریافت خواهند کرد و وضعیت و ترتیب محلی هم آشنا تر و واقف ترند. ولی اگر در يك جائی معلم یافت نشد و نبود که بچه ها را تربیت بکند آنوقت چند باید کرد؟ قطعاً باید از کرسی يك ایات و ولایتی بن نقطه معلم فرستاده شود. از مرکز و معلم هم وقتی که حرکت کرد و از يك محلی میخورد يك نقطه برود خرج دارد و بجائی هم کسی نمیتواند برود منتهی چنانچه در قسمت بالا عرض کرده اگر عقیده مند باشید که خرج سفر معاین از بودجه فعلی وزارت معارف برداشته شود این توقع ببعمرودی خواهد بود زیرا این تشکیلات جدید با مالیات جدید شروع میشود و تمام مخارجش هم باید از محل خودش و از این مالیات برداشته شود تا نسبت باین قسمت تشکیلات فعلی هم صدمه نخورد. در هر صورت بنده نظر حضرت نماینده محترم را در اینجا بیشتر معنی تر جنبه بدینی میدانم. این جنبه کاهی در بعضی از آقایان پیدا میشود ولی در لوائح باید بنظر نیک بینی نگاه کرد اینها يك پیش بینی هائی است که در این ماده شده و هیئت های دولت همیشه باید سعی کنند که در این قسمتها این پیش بینی ها را عادلانه اجراء کنند البته اگر معلمی در محلی یافت شود نباید دیگر از نقطه دیگری معلم بآنجا تحمیل کرد و در طریق تشکیلات باید همیشه صرفه جوئی کرد و تمام ملاحظاتی را رعایت کرد ولی

هیچ يك از این مقدمات مستلزم این نیست که ما از این مسائلی که شما اسمش را تشریفات گذارده اید صرف نظر کنیم. زیرا آنوقت بقول آقای مدرس بهتر خواهد بود که اعلان کنیم که هرکس رفت در دهات تحصیل کرد پنج تومان به او انعام داده میشود. در صورتیکه ما این مقصود را نداریم. مقصود ما این است که تعلیمات ابتدائی در تحت يك اصول منظم و مطابق اصول جدید و با يك طریق مطلوبی که بالاخره آن مقصود اصلی را که عبارت از باسواد کردن دهاتی ها است ناهین شود و این مقصود ما باید مطابق مقدمات و اصولی انجام بگیرد که در تمام دنیا هم معمول است اینکار هم بنا و ساختمان مطابق اصول حفظ الصحه لازم دارد. و هم خرج سفر معلم لازم دارد و هم سایر مخارج لازم را

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
کازرونی - بنده مخالفم

رئیس - آقای کازرونی. راجع بعدم کفایت مذاکرات اظهاری دارید
کازرونی - بلی.
رئیس - بفرمائید

کازرونی - در مواردیکه چندان محل نظر نبود و میگفتند مذاکرات کافی است عیبی نداشت ولی این ماده چون محل نظر است بنده از آقایان استدعا میکنم اجازه بدهند که هرکسی نظریه خودش را بگوید. خفه کردن اقلیت شأن مجلس نیست آقایان خوبست اجازه بدهند عقاید اظهار شود تا در ضمن مذاکرات يك نظریه بهتری اتخاذ شود

رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهاد ختم جلسه رسیده است.

آقای سید یعقوب - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

آقای سید یعقوب - این يك ماده گمان میکنم اینهمه صحبت و مذاکره لازم نداشته باشد و بنده عقیده دارم که لا اقل امشب يك کاری کرده باشیم و اقلأً خوست اینماده را تصویب کنیم.

رئیس - آقای نگهبان.

نگهبان - ساعت دوازده است پیشنهاد کرده جلسه ختم شود.

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود.

پیشنهاد آقایان معظمی و ضیاء

ضمیمه شدن تبصره ذیل را بماده پنج پیشنهاد میکنیم: اعزام معلم از مرکز در صورتی است که در محل تهیه نشود.

پیشنهاد آقای زوار: پیشنهاد میکنم در ماده پنج بعد از کلمه ساختمان اضافه شود مطابق حفظ الصحه

پیشنهاد آقای شریعت زاده: پیشنهاد میکنم جمله: از قبیل ساختمان و خرید عمارت حذف شود

پیشنهاد آقای حائری زاده - بنده ماده پنج لایحه دولت را بعوض ماده پنج خبر کمیسیون معارف پیشنهاد می نمایم.

پیشنهاد آقای شیروانی: پیشنهاد میشود ماده پنج بطریق ذیل اصلاح شود

ماده پنج - تهیه محل و اثاثیه و کتب ابتدائی و حقوق و خرج سفر معالمن و حقوق مستخدمین از مبالغ منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد

پیشنهاد آقای عراقی: بنده پیشنهاد میکنم در ماده پنج مخارج مفتش از بودجه کل معارف تعیین شود

پیشنهاد آقای مهدوی: بنده پیشنهاد میکنم بعد از عبارت ساختمان و خرید عمارت نوشته شود (درموقع ضرورت قطعی) الخ

پیشنهاد آقای عدل - ماده پنج را بترتیب ذیل پیشنهاد مینماید.

ماده پنج - مصارف اولیه مدارس مذکور از قبیل اثاثیه و کتب ابتدائی و حقوق معالمن و سایر مستخدمین مدارس ابتدائی مزبوره از مبالغ منظوره در ماده اول بعمل خواهد آمد.

پیشنهاد آقای شریعت زاده - تبصره ذیل را پیشنهاد می کنم.

تبصره - وزارت معارف مجاز است از عایدات موقوفات مجهول المصرف و موقوفات راجعه بمطلق خیرات و مسائل ساختمان ابنیه و عمارات لازمه را برای مدارس ابتدائی فراهم نماید

پیشنهاد آقای ملک مدنی. بنده پیشنهاد مینمایم تبصره ذیل بماده پنج افزوده شود

تبصره - عایدات هر محلی که در سنه ۳۰۵ ممیزی شده و صد نهم معارف در بافت شده بمصرف همان محل باید برسد

پیشنهاد آقای کازرونی

ماده پنج را بقرار ذیل پیشنهاد میکنم. ماده پنج - مصارف اولیه مدارس ابتدائی از قبیل تهیه اثاثیه و کتب ابتدائی از مبالغ مذکوره در ماده اول تأدیه خواهد شد.

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب: پیشنهاد میکنم کلمه مخارج مفتشین حذف شود

پیشنهاد آقای مدرس: پیشنهاد میکنم بعنوان تبصره نوشته شود - ابنیه جدید التاسیس باید با مراعات حفظ الصحه و استحکام بوده باشد.

رئیس - آقای معظمی.

معظمی - پیشنهاد بنده توضیح زیادی لازم ندارد و تصور میکنم خود آقای مخیر هم قبول فرمایند -

(مجلس نش ساعت و نیم از شب گذشته ختم شد)

وزیر معارف - بنده تصور میکنم که اگر بماده هشتم این لایحه توجهی فرمایند مقصود آقایان کاهلاً تأمین خواهد شد و هیچ محتاج بذکر این تبصره نیست وزارت معارف مجبور است در مراکز مهمه ایالات و ولایات يك دار المعالمن هائی بجدد کند و یکی از دلالتش این است که اگر چنانچه نخواهند از طهران معلم بسازند نقاط مملکت بفرستند بر خلاف صرفه خواهد بود زیرا اینکه پول زیاد لازم دارد. خرج سفرگراف میخواهد بنابراین در نظر گرفته شده است که انشاء الله در مراکز ایالات و ولایات دار المعالمن هائی تشکیل شود و این برای این است که در این مراکز معلم تربیت و تهیه شود و بنقاط اطراف اعزام شوند پس این قیدی که شما میکنید و شرط میکنید (در صورتیکه در محل یافت نشود) اینمسئله را کی تشخیص خواهد داد ؟ اگر معلم در خود محل باشد بدیهی است همین کار را خواهند کرد و دیگر محتاج نیست از مرکز فرستاده شود علی ای حال ماده هشت مقصود ایشان را تأمین خواهد کرد.

رئیس - آقای افسر پیشنهاد کرده اند جلسه ختم شود جمعی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - بقیه مذاکرات میباشد برای جلسه بعد. جلسه آتی سه شب سه شنبه پیشنهاد شده است اشخاصی که قسم نخورده اند قسم بخورند. بعد هم بقیه لایحه تعلیمات عمومی.

وزیر داخله - يك لایحه مختصری است راجع بنظمیه که رابرتش هم از کمیسیون بودجه تقدیم شده فقط يك رائی لازم دارد. در جلسه آینده استدعا دارم مقرر فرمایند جزو دستور شود

رئیس - این لایحه هم جزو دستور شب سه شنبه میشود.

قانون

اجازة پرداخت عیدی مستخدمین جزء از محل صرفه جوئی بودجه پرسنی وزارتخانها

مصوب ليله ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۵

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از محل صرفه جوئی بودجه پرسنی وزارتخانها در عید نوروز مبلغی بعنوان عیدی مستخدمین جزء (سرپائی) پرداخت نماید - میزان این عیدی برای آن عده از مستخدمین جزء (اعم از مرکز و ولایات) که سال را تمام در سر خدمت بوده اند معادل یکماه حقوق و برای سایرین به نسبت عده ماه هائی خواهد بود که در سر خدمت حاضر بوده اند

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه ليله ۲۱ اسفند ماه ۱۳۰۵ شمسی بتصویب مجلس

شورای ملی رسید
حسین پیرنیا : رئیس مجلس شورای ملی

www.iran-archive.com